

Programma van maatregelen Zarren (Kortemark) – Zarrenplein

Jef Kennis, Natasja Reyns en Jordi Bruggeman

Bornem
2023

Gemotiveerd advies

Er werd een bureauonderzoek (projectcode: 2022K110), een landschappelijk bodemonderzoek (projectcode: 2023A167) en een proefsleuvenonderzoek (projectcode: 2023H129) uitgevoerd, dat aangeeft dat er geen bijkomend archeologisch onderzoek meer nodig geacht wordt in het kader van de geplande vergunningsaanvraag.

Naar aanleiding van plannen voor de realisatie van een nieuwe woonwijk diende een archeologienota opgemaakt te worden. Het onderzoeksgebied bevindt zich in het historische centrum van Zarren, dat zeker teruggaat tot de 11de eeuw. Het terrein ligt verder ook rondom een kerk waarvan de oorsprong met zekerheid teruggaat tot de 12de eeuw. Doorheen de tijd werd de kerk herbouwd en verplaatst, waardoor resten van oudere fasen van de kerk kunnen voorkomen buiten de contour van de huidige kerk. Rondom de kerk bevond zich ook een kerkhof dat in gebruik was tot 1967. Er is sprake dat het kerkhof geruimd werd, maar hoe grondig dit gebeurde, is momenteel onduidelijk. Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd Zarren gebombardeerd. Resten van munitie zijn te verwachten.

Gekende archeologische waarden geven aan dat buiten het mogelijke voorkomen van relevante archeologische resten uit de middeleeuwen en de nieuwe tijd ook relevante archeologische waarden uit de steentijd en de metaaltijden kunnen voorkomen. Omwille van het archeologisch potentieel van het terrein en de negatieve impact van de geplande werken op het bodemarchief is bijkomend archeologisch vooronderzoek op het terrein nodig, in de zone die bedreigd wordt door de geplande werken.

Daarop werd een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd om meer inzicht te krijgen in de bodemopbouw, de bewaringstoestand en het archeologisch potentieel van het terrein. Dit doet besluiten dat het potentieel op goed bewaarde steentijd artefactensites slechts laag is, maar er is wel potentieel op de aanwezigheid van relevante archeologisch sporen.

Verder onderzoek in de vorm van een proefsleuvenonderzoek was aangewezen in de zone die bedreigd wordt door de geplande werken. Dit omvat niet de zone rond de huidige kerk, waar resten van het kerkhof verwacht worden.

Bij het proefsleuvenonderzoek werden voornamelijk archeologische sporen vastgesteld uit de nieuwe tot de nieuwste tijd, met de nadruk op de laatste periode. Ze zijn te interpreteren als resten van recente bebouwing en van landgebruik en landindeling. Eén greppel staat mogelijk in verband met een perceel of erf dat zich grotendeels uitstrekt buiten het onderzoeksgebied. Ter hoogte van de aangelegde proefsleuven en kijkvensters werd er geen aan de greppel gerelateerde (gebouw)structuren vastgesteld. Ondanks het aantreffen van vondsten uit de Eerste Wereldoorlog zijn ook geen sporen vastgesteld die duidelijk gerelateerd zijn aan het actieve gebruik van het terrein voor verdediging (loopgraven, schuttersputten, enz.).

Gezien de aard van de aangetroffen resten is de verwachting dat bijkomend archeologisch onderzoek onvoldoende potentieel op kennisvermeerdering inhoudt om de kosten van bijkomend archeologisch onderzoek te rechtvaardigen. De aanwezige resten werden voldoende onderzocht tijdens het uitgevoerde proefsleuvenonderzoek. Daarom worden geen bijkomende archeologische maatregelen meer nodig geacht in het kader van de geplande werken.

Omwille van de afwezigheid van potentieel op kennisvermeerdering worden de punten 7° en 8° van de Code van Goede Praktijk 12.5.1.3 niet uitgewerkt.

Naar aanleiding van het uitgevoerde archeologische vooronderzoek zijn geen verdere maatregelen vereist. Daarom wordt geen programma van maatregelen opgemaakt.